АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА РУСЕ

Дейности, финансиране, перспективи

I. Какво е предвидено в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО):

На територията на Община Русе към момента функционират три Центъра за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) – Център за ученическо, техническо и научно творчество (ЦПЛР-ЦУТНТ – Русе), Ученическа спортна школа (ЦПЛР-УСШ – Русе) и Общежитие за средношколци – Русе (ЦПЛР-ОС – Русе).

В изпълнение на §18, ал. 2 от ЗПУО след приетото Решение № 342, прието с Протокол № 13/19.09.2016г. на Общински съвет – Русе, кмета на Община Русе издаде Заповед №РД-01-3212/26.10.2016 г., с която се определи дейността по чл. 49 на съществуващите към него момент общински обслужващи звена. Същите продължиха да осъществяват дейността си като Центрове за подкрепа на личностно развитие.

С Решение № 422 на Общински съвет – Русе, прието с Протокол № 17/19.01.2017 г. се приеха правилници за устройството и дейността на ЦПЛР – ЦУТНТ – Русе и ЦПЛР – УСШ – Русе на територията на община Русе. Устройството и дейността на ученическите общежития по чл. 49, ал. 3 от ЗПУО се уреждат с правилници, издадени от министъра на образованието и науката.

През 2017 г. към дейността на ЦПЛР – ЦУТНТ – Русе е добавена дейност кариерно ориентиране и консултиране, като продължение на дейността и осигуряване на устойчивост на центъра за кариерно ориентиране (ЦКО) – Русе, създаден по процедура BG051PO0001-4.3.02-0001 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2009-2013 и по процедура BG051M2OP001-2.001-0001 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020.

1. Дейности по Закона за предучилищното и училищното образование:

Чл. 49. (1) Центровете за подкрепа за личностно развитие според дейността си са за:

1. развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;

2. кариерно ориентиране и консултиране;

3. превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици;

4. ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности;

5. педагогическа и психологическа подкрепа;

6. прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците с увреждания.

(2) Центрове за подкрепа за личностно развитие са и центровете за специална образователна подкрепа, създадени по реда на този закон, които извършват:
1. диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична работа с деца и ученици, за които оценката на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование е установила, че съобразно образователните им потребности може да се обучават в център за специална образователна подкрепа при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование;

2. педагогическа и психологическа подкрепа;

3. прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците по т. 1;

4. обучение на деца и ученици по т. 1 в задължителна предучилищна и училищна възраст и професионално обучение за придобиване на първа степен на професионална квалификация и/или за придобиване на квалификация по част от професия с първа степен на професионална квалификация.

(3) Центрове за подкрепа за личностно развитие са и ученическите общежития, чиято дейност не се организира от училища.

(4) Центрове за подкрепа за личностно развитие са и астрономическите обсерватории и планетариуми.

(5) Устройството и дейността на астрономическите обсерватории и планетариуми, както и на ученическите общежития по ал. 3 се уреждат с правилници, издадени от министъра на образованието и науката.

(6) Центровете за подкрепа за личностно развитие могат да извършват една или няколко от дейностите по ал. 1 и 3, с изключение на центровете за специална образователна подкрепа, които могат да извършват само дейностите по ал. 2. Центровете за специална образователна подкрепа могат да извършват и дейностите по ал. 3 при необходимост и при наличие на материална база в съответствие с държавния образователен стандарт за физическата среда и информационното и библиотечното осигуряване на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие и с държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(7) Центровете за подкрепа за личностно развитие са общински, с изключение на центровете за специална образователна подкрепа по ал. 2, които са държавни и общински.

(8) Устройството и дейността на центровете за подкрепа за личностно развитие се уреждат с правилник, приет от съответния общински съвет.

(9) Устройството и дейността на центровете за специална образователна подкрепа се уреждат с правилник, издаден от министъра на образованието и науката.

II. Картината към началото на учебната 2024-2025 г.

ЦПЛР	Направление/Дейност	Персонал брой		Ученици брой	Групи брой
		педагогически	непедагогически		
Център за ученическо техническо и научно творчество **База:** **Общинска собственост**	**Направления:** - Математика; - Информатика; - Информационни технологии; - Английски език; - Начално техническо творчество; - Изобразително изкуство; - Приложни изкуства; - Машинно конструиране с „Лего“; - 3D моделиране; - Български език; - Роботика;	10	3	1800 ученици	142 постоянни, 34 временни през учебната година

	- Дигитално рисуване. *Забележка:* За качествената подготовка на учениците се привличат и специалисти от ВУЗ и гимназии, като лектори (нещатен персонал). В подготовката на учениците са привлечени 30 нещатни ръководители на форми. От тях 3 са преподаватели от РУ „Ангел Кънчев”.				
	Кариерно ориентиране и консултиране: обучения по Програма за кариерно ориентиране, групова и индивидуална работа с ученици от всички степени на училищното образование на територията на общината за подобряване мотивацията им за учене, за познавателните и професионалните интереси, нагласи и мотивация за професионална реализация.	5 кариерни консултанти		5801 ученици	308 групови обучения; 99 индивидуални консултации; 186 групови занимания в клубовете по интереси
Общежитие за средношколци	**Дейности:** 1.1Административно-управленска дейност: 1.1.1 Съпоставка с конкурентни ЦПЛР, залагане на дейности, гарантиращи привлекателност и мотивирано присъствие; - осигуряване с правоспособни кадри и необходими материално-технически средства; 1.1.2 Сформиране на педагогически екип мотивирани и квалифицирани възпитатели, обединени от общата цел за издигане рейтинга на ЦПЛР – Общежитие за средношколци; 1.1.3 Установяване взаимоотношения на диалог и партньорство в колектива, насочени към ефективна УВР и благоприятен психоклимат за ползотворна дейност; - установяване практика на взаимопомощ и партньорство, чрез планиране на дейности на	6	1,5	73 ученици	3 постоянни групи на възрастов принцип

	МО, комисии и др.; - планиране, честване на празници и мотивиране участието в тях; - създаване на нулева поносимост към недостатъчната дисциплинираност на учениците и лоши прояви; - урегулиране на дисбаланс в пълняемостта на групите; 1.1.4 Работа на ръководството и педагогическата колегия в посока на : - подобряване на събираемостта на средствата от месечните такси; - участие на ЦПЛР – Общежитие за средношколци в програми и проекти за финансиране; - повишаване на инициативността от страна на родителите за участие в живота на ЦПЛР – Общежитие за средношколци; - мотивиране заинтересоваността на навременна обратна връзка от страна на родителите; 1.1.5 Разработване на критерии и атестационни карти за оценка труда на педагогическия и непедагогическия персонал в рамките на ЦПЛР – Общежитие за средношколци и толериране стремежа към реализация на образователно-възпитателни дейности. 1.2 Образователно-възпитателна и социална дейност: 1.2.1 Прилагане на иновационни технологии от възпитателите: - разчупване рамките с нови методи и форми; - прилагане на интерактивно обучение, иновации;				

	1.2.2 Обособяване на ЦПЛР – Общежитие за средношколци като център на социални и културни изяви, разширяване връзките с обществената среда за популяризиране и фиксиране ролята му за гражданското възпитание на учениците за подкрепа и развитие на личностите им: - внедряване допълнителни форми на работа с учениците – планирано, по график, съгласувано с интересите на учениците и техните родители; - планиране разширяването на връзките с културните институции в града. 1.3 Квалификационна дейност: 1.3.1 Планиране вътрешноквалификационна дейност, осигуряваща необходимата педагогическа и методическа култура и подготовка на педагозите; разработване на 9 броя теми по плана. 1.3.2 Самоквалификация по приоритети от педагогическата колегия за повишаване на конкурентоспособността и професионалното самочувствие; 1.3.3 Планиране на семинари за повишаване квалификацията на възпитателите за обогатяване формите на вътрешна и външна квалификация; 1.3.4 Активно участие в 4 форми на квалификация, организирани от РУО; 1.3.5 Включване в Годишен план за повишаване на квалификацията, чрез придобиване на кредити, съфинансирани със средства от бюджета на общежитието. 1.4 Социално битова и финансова дейност:				

	1.4.1 Модернизиране на материално-техническата база с цел изграждане привлекателен облик на ЦПЛР – Общежитие за средношколци и пълноценен учебно възпитателен процес: - обособяване с нужните дидактически пособия; - снабдяване с компютри за занятия в извънкласни форми; - осъвременяване и поддържане много добър облик на сградата. 1.4.2 Планиране разходването на средствата за ремонт по приоритети				
Ученическа спортна школа	**Спортни направления, разпределени в 16 школи:** - Волейбол; - Хандбал; - Спортно ориентиране; - Карате; - Лека атлетика; - Тенис на маса; - Вдигане на тежести; - Спортна стрелба; - Борба; - Джудо; - Бокс; - Акробатика; - Ушу; - Плуване; - Бадминтон; - Художествена гимнастика *Забележка:* ръководителите на школи изпълняват задължителна преподавателска норма 700 часа, от които 72 ч. индивидуална	20	2	930	Учениците са записани в една или няколко организационно-педагогически форми, разпределени в групи по равнища на подготовка. През ваканциите се формират временно действащи групи за работа с деца и ученици

	работа				

III. Финансиране

РАЗПОРЕДИТЕЛИ	ПЪРВОНАЧАЛЕН БЮДЖЕТ (получени средства съгласно стандарти и/или нормативи за делегирани от държавата дейности с натурални и стойностни показатели)		
	2022 година	2023 година	2024 година
ЦПЛР – ЦУТНТ	530 506	639 130	705 052
ЦПЛР – ОС	258 670	324 370	310 650
ЦПЛР – УСШ	446 656	541 465	591 295

Обобщение:

1. Изводи от анализа:
   1.1. Община Русе има изградена и добре функционираща мрежа от звена за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците;
   1.2. Създадени са условия за модернизация, с цел постигане от учениците на знания и умения, актуално изпреварващи времето си, формиране на ценностни нагласи, развиващи способността на ученика да се адаптира към околния свят;
   1.3. Осъществен е гъвкав преход от заниманията в училище, към работа в извънучилищни форми;

   1.4. **ЦПЛР – ОС - Русе** е единствено на територията на Община Русе общежитие, чиято дейност не се организира от училища по смисъла на чл. 49 от ЗПУО. Общежитието координира образователно-възпитателния процес с учебната дейност и планове в средните училища и професионалните и профилираните гимназии, с цел с цел пълноценна образователно-възпитателна работа на учениците, проучва индивидуалните им потребности и удовлетворява интересите им съобразно учебните планове и свободното им време извън училище.
   Общежитието повишава качеството на учебно-възпитателната работа, развива гражданското образование и възпитание, като система от дейности, насочени към мотивиране на учениците, създаване на модели на поведение и подготовка за активни и ангажирани личности. Работи индивидуално с напреднали и изоставащи ученици, защитава личностното достойнство на ученика и обогатява творческата дейност на възпитатели и ученици чрез прилагане на иновативни методи в във възпитанието и обучението на подрастващите. Утвърждава ролята на общообразователната подготовка, като основа върху която се изгражда широка обща култура, придобиват се интелектуални умения и социални компетенции, необходими на младите хора за активен живот в динамично променящото се общество. Утвърждава работата на Клубовете по интереси, с цел развитие на социалното,

нравственото, естетическото и физическо развитие на учениците. Подкрепяне на индивидуалността на ученика и самостоятелното изграждане на образовани и дееспособни личности.

1.5. **ЦПЛР-ЦУТНТ - Русе** удовлетворява индивидуалните потребности и интереси на децата и учениците в областта на хуманитарните, обществените, природо-математическите и приложно-техническите дисциплини и провокира желанието за личностна изява. Центърът осмисля свободното време на учениците чрез стимулиране и развитие на познавателните интереси и творческите способности на децата.

ЦПЛР-ЦУТНТ - Русе изготвя оптимален вариант на учебен план, съобразен с потребностите на учениците, непрекъснато актуализира формите на обучение и тяхното съдържание, съобразно обществените промени. Центъра създава условия за модернизация, с цел постигане от учениците на знания и умения, актуално изпреварващи времето си. Формира ценностни нагласи, развиващи способността на ученика да се адаптира към околния свят. Работи индивидуално с даровити деца, осигурява относително постоянен брой ученици, участвали в предходни години във форми към Центъра, което е показател за качеството на учебно-възпитателния процес.

По инициатива на ЦПЛР-ЦУТНТ - Русе се организират и провеждат традиционни състезания за ученици от I до VIII клас:

- Коледно състезание по информатика - целта на състезанието е учениците да покажат творчество и умение за работа с компютър като използват приложен и графичен софтуер;
- Великденско състезание по информационни технологии – целта на състезанието е учениците да покажат творчество и умение за работа с компютър като използват приложен и графичен софтуер.
- Състезание „Знам и мога“ – предоставя възможност за творческа изява на учениците от начален етап със задълбочени знания и практически умения в областта на математиката и изобразителното изкуство. Дава възможност на училищата от гр. Русе и региона да сравнят постиженията си в обучението на учениците от начален етап.
- Организиране Първи и Втори кръг на Национално състезание по информационни технологии за ученици 1-4 клас „IT Знайко“;
- Състезание роботика;
- Състезание дигитално рисуване;
- Провеждане на общински кръг на олимпиадата по информатика.

ЦПЛР-ЦУТНТ - Русе организира и провежда ваканционни занимания, които осмислят свободното време на децата, провокират тяхната креативност и допринасят за развитието им в различни области на познанието: компютърни игри; техническо конструиране с „LEGO®“ – изработване на атрактивни модели с механично и дистанционно управление, придружени със звукови и светлинни ефекти; литературен клуб и филмотека, изобразително и приложно изкуство – акварелни техники, квилинг техника, рисуване върху стъкло, обемни фигури от глина, обемни фигури от восък, колажи; посещения на забележителности и музейни експозиции в гр. Русе.

Възпитаниците на ЦПЛР-ЦУТНТ - Русе са получили редица призови отличия от Национални и международни олимпиади, състезания и турнири.

С дейностите по кариерно ориентиране в ЦПЛР-ЦУТНТ - Русе от участниците се придобиват разширени познания за различни професии, техните характеристики и изискванията за овладяването, изгражда се представа за собствените силни страни, интереси и предпочитания. Придобиват се умения за формулиране на адекватни и устойчиви кариерни цели, умения за себереализация на пазара на труда, усъвършенствани умения за планиране и управление на кариерата. Формулират се ясни ценности, лични приоритети и визия за развитие (краткосрочни и дългосрочни цели). Създава се кариерен план за лично и професионално бъдеще. Развива се способност за прилагане на различни ефективни стратегии за търсене на работа – вкл. създаване на контакти, използване на онлайн пространството за личен маркетинг, умения за самопрезентации.

Всички форми и подбираните теми, методики и ресурси на работа на кариерните консултанти са съобразени и в съответствие с Програмата за кариерно ориентиране на учениците в училищното образование, разработени от експерти на МОН, прилагат се иновативни методи и добри практики в областта на кариерното ориентиране.

1.6. **ЦПЛР-УСШ – Русе:** При осъществяването на учебно-възпитателния процес се стимулира творческия подход , екипната работа, прилагането на интерактивни методи и съвременни информационни технологии. Програмите по различните дисциплини са отворени, мобилни и вариативни и са съобразени с аудиторията, за която са предназначени, а организационните форми на работа отговарят на спецификата на конкретната дейност и предпочитанията на участниците.

Участието на децата в различните форми на дейност, спомага за творческото им развитие и формиране на полезни умения и компетенции за успешна личностна реализация. ЦПЛР-УСШ – Русе все повече се превръща в социално сигурна среда за общуване на децата и място за алтернативната им заетост в борбата срещу негативите на обществото ни, които все по-драстично нарастват: агресивност, насилие, наркомания, проституция, алкохолизъм.

Наред със задължителния учебно-възпитателен процес, обвързан със задължителната преподавателска норма на учителите и учебните програми, ЦПЛР-УСШ – Русе е домакин на редица спортни прояви от националния и общински спортен календар. Наши възпитаница са сред водещите състезатели в училищните и клубни отбори. Изводи:

- Свободният избор на детето и неформалното общуване в групата, прави ЦПЛР-УСШ – Русе привлекателно място за децата и учениците от община Русе.
- Работи се с деца от различни училища, на различна възраст, но с общи интереси, което ги кара да се възприемат като една общност. Участията в различните спортни прояви дават възможност децата да живеят заедно, да проявяват своя характер и същевременно да го променят, ако той не се възприема от групата.
- Голяма роля за ефективността на работата в ЦПЛР-УСШ – Русе и реализацията на възпитателните възможности има личността и свободата на учителя. Учителите сами разработват програмите си за осъществяване на учебно-възпитателния процес в школите. Прилагат нови подходи и методи, които ги правят партньори на учениците, а не безспорни авторитети.

- Работи се за професионалното ориентиране на учениците и много от тях продължават образованието си в университети със сходни на школите специалности. Уважението към различието, социалното сближаване, активното гражданско участие и междукултурния диалог са в основата на възпитателния процес.
- Участието на директора и учителите в общински и национални форуми по проблемите на образованието, извънкласната работа и свободното време на децата с доклади, мнения и предложения допринасят за утвърждаването на тези центрове, като най доброто училище за личностното развитие на ученика в свободното му време и търсене на мястото им в образователната система

2. Финансиране – Община Русе прилага политиката на обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностното развитие чрез дофинансиране и общински образователни и младежки програми, програми за спорт, провеждане на Ученически игри, превенции, здраве и социални дейности;

3. Планиране – Оптимизирането на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на Община Русе, в съответствие с разпоредбите на Закона, налага координиране между всички образователни институции и органи на управление на централно и местно ниво с цел предотвратяване на двойно финансиране на услуги и дейности.